

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. V. An ad licitè ministranda Sacramenta requiratur jurisdictio & status
gratiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

QUESTIO V.

An ad licitè ministrandæ Sacramenta requiratur jurisdictio & status gratiæ?

Rituale Pauli V. Tit. De iis que in Sacramento- confilii, non rum, administratione generaliter observanda sunt; præcepti.

non est tamen simpliciter necessarium; utpote nullo jure præscriptum, sed sufficit contritio juxta Doctores communiter. Idemque apertè supponit Rituale Romanum loco citato. Quòd si bonè fide putet Sacerdos se elicuisse contritionem, poterit à novo peccato mortali per istam bonam fidem excusari. Solùm obligatur Sacerdos existens in peccato mortali confiteri, priusquam celebret, ut patet ex Trid. sess. 13. c. 7. quantumvis contritionem elicuisset; idque non tam ratione consecrationis, quàm ratione sumptionis Eucharistiæ: hæc enim debet præcedere confessio, etiam in communione laicorum.

Probatum conclusio ex Rituale Romano Tit. cit. ubi de Sacerdotibus ex officio ministrantibus Sacramenta in malo statu dicitur: Impurè & indignè ea ministrantes in eterna mortis reatum incurrunt. Quo nil clariùs dici potuisset. Consonat etiam Aug. l. 2. contra epist. Parmeniani c. 10. & refertur can. Omnia 1. q. 1. Omnia Sacramenta cum obsint indignè tractantibus, profunt tamen per eos dignè summentibus. Et can. Sciscitantibus fin. 15. q. 8. ubi ex Nicolao I. ad consulta Bulgarorum de adultero Eucharistiam ministrante dicitur: Mali bona administrando se tantummodo ledunt: cerea fax accensa sibi quidem detrimentum præstat, aliis verò lumen in tenebris administrat, & unde alius commodum exhibet, inde sibi dispendium præbet. Quibus accedit auctoritas Theologorum antiquorum & recentiorum unanimiter sic sentientium: à quibus sine solido fundamento videtur ex parte recedere Marchant To. 1. Tribun. Sacram. Tract. 2. Tit. 5. q. 1. & 2.

47. Necessitatè hanc Status gratiæ trahit Rituale Romanum.

Consonant alia aucto- ritates.

44. Ad licitum ministrandum requiritur jurisdictio, præsertim in matrimonio, qui non habent in se invicem spirituales jurisditionem. Requiritur tamen jurisdictio in Sacerdote assistente; etsi ipsa assistentia non sit propriè actus jurisditionis. In aliis autem Sacramentis requiritur; & quidem in Poenitentia etiam ad valorem. In uno quoque faciliùs quam in altero jurisdictio præsumitur, v. g. in Eucharistiæ distributione. Deniq; in ministro Baptismi non est propriè jurisdictio super personam baptizandam, utpote quæ adhuc foris est; præsertim si sit adulta & pagana. Equidem requiritur jurisdictio sive in parentes, sive in locum ipsum seu parochiam, cui ex voluntate Ecclesiæ annectatur facultas baptizandi cum exclusione aliorum specialem licentiam non habentium.

45. De Status gratiæ sub mortali in ministro ad hoc con- siderat; DICO II. Requiritur etiam in ministro status gratiæ: acedò ut si quis in statu peccati mortali ex officio ad quod specialiter est consecratus tamquam Christi minister, administret Sacramentum, peccet mortaliter, juxta communem omnium sensum & doctrinam: nisi ignorantia, inadvertentia aut necessitas excuset. Quod addo: quia ex his capitibus potest subinde minister excusari à novo peccato mortali. Specialiter autem in necessitate, dum moribundo impendendus est Baptismus aut absolutio, excusari quandoque potest Sacerdos in malo statu ministrans ob animi perturbationem aut non advertentiam ad proprium statum. Immo juxta plures Recentiores etsi ad illam adverteret, si tamen necessitas ita urgeat, ut non sit tempus cogitandi de contritione, quæ ob sui arduitatem, gratiæ subinde parcitatem, & animi à Deo alienationem, tam citò frequenter non potest elici: tunc enim obligatio præcepti religionis suspenditur ob concurrentem præceptum charitatis proximi periclitantis; cujus necessitas abstergit irreverentiam in ministro, qui in tanta temporis angustia nequit proximo succurrere, & simul ad gratiam se disponere.

46. Considerat in ministro mortali respectu præ- missi, 48. Observandum quoque est, quòd etsi ob majorem de statu gratiæ securitatem conveniat confiteri ministrum conscium peccati mortali, si habeat copiam Confessarii, & temporis locique ratio ferat, ut monet

48. Rationem Conclusionis Quidam petunt ex sanctitate Sacramenti: Quidam ex consecratione ministri abutentis gratiæ pro his functionibus specialiter accepta: Quidam ex eo quòd minister non conformetur in sanctitate Sacramentorum auctori, cujus vices subit. Sed non omnino convincunt. Unde præcipuum hujus veritatis fundamentum desumi debet ex Sanctorum ac Doctorum auctoritate, qui citra dubium affirmant graviter adversari rationi naturali ac reverentiæ Deo debitæ, quòd Dei & Christi hostis permanens in statu tam indigno tractet res tam sacras, quibus Christi sanguis sive eius merita ac vera sanctitas suscipienti comunicatur à ministro subeunte vices Christi, & quidem tali, ut ad hoc magis ritè & dignè obeundum sit consecratus, ac specialem potestatem & sanctitatem acceperit: hæc enim simul saltem concurrentia judicant omnes sufficere ad peccatum mortale: quàmvis controvertant, an vel quid eorum seorsim sufficiat. Estque hoc sufficientissimum obligationis præfatæ indicium. Ut proinde sine causa aliò fugiat Poncius disp. 41. q. 9. n. 71. dicens: Re-

Et ratio, ut substans n- nantimi De- horum sensu sui.

funderem hanc obligationem in jus positivum significatum sufficienter per communem sensum Doctorum, consentiente Ecclesia, & confirmatum consuetudine communi omnium ministrorum Sacramentorum non laborantium ignorantia, qui omnes existimant se peccare, nisi ita se disponant, ut sint in statu gratiae. Quod praeterea effugium est ratione suae novitatis suspectum, & quia ignorantiam verae legis, ex qua haec obligatio ab omnibus asserta nascitur, in torrente Theologorum supponit. Qui insuper indistincte loquens de ministris, sive specialiter consecratis, sive non, falsum assumit: cum si desit consecratio, plures Doctores sentiant non committi peccatum mortale.

49.
Varia
Collaria.

Ex Conclusionem sequitur I. Sacerdotem consecrantem, absolventem, inungentem, Episcopum ordinantem, confirmantem, aut etiam simplicem Sacerdotem ex commissione Papae idem in malo statu facientem peccare mortaliter contra Religionem: ibi enim concurrunt omnia superius posita. Idem est de Sacerdote aut Diacono ex commissione Sacerdotis in statu peccati mortalis baptizante: nam concurrunt Sacramenti sanctitas cum ministri consecratione.

50.
Non sufficit
sanctitas
Sacramenti
citra con-
secrationem
ministri ad
gravem obli-
gationem.

Si tamen ministri consecratio deesset, existimant plerique Doctores, contra Vasquez & alios (qui satis probabiliter docent oppositum) non sufficere solam Sacramenti sanctitatem ad peccatum mortale: aded ut si laicus in necessitate baptizaret non solemniter extra statum gratiae, non peccaret mortaliter. Idem est de contrahentibus matrimonium in malo statu, in quantum sunt ministri istius Sacramenti; cum ad hoc non sint specialiter consecrati. Quamvis juxta omnes peccent mortaliter, quatenus indignè Sacramentum suscipiunt & obicem gratiae Sacramenti ponunt. De quo diligenter ab animarum Curatoribus sunt instruendi. Certius autem est, non peccare mortaliter Parochum, qui in malo statu assistit matrimonio & sponsis benedicit: hic enim non ministrat Sacramentum, sed assistit tamquam testis sive notarius publicus ex voluntate Ecclesiae requisitus. Ratio vero, ob quam non sufficiat sola sanctitas Sacramenti, dari potest, quod indubiè pejus agat malus minister, quando juncta est consecratio illius, & juxta omnes mortaliter; non satis autem constet ex communi consensu vel aliundè, quod malitia sit mortalis, si consecratio ministri secludatur, & non potius ex hac demum juncta sanctitati Sacramenti consecratur obligatio gravis: quae tamen sine urgenti fundamento non est adstruenda.

51.
Ex quo tam-
men non
bene infer-
tur Sacer-
dotem extra

Minus tamen placet, quod D. Thomas q. 64. a. 6. ad 3. Suarez d. 16. sect. 4. in fine. Praepositis & plurimi alii inferunt, non peccare mortaliter Sacerdotem vel Diaconum ex Sacerdotis commissione extra statum gra-

tiae in necessitate baptizantem non solemniter, quasi dum non adhibentur solemnitates, non censetur in tali casu baptizare ex officio, sed solum instar alicujus laici ad occurrendam necessitati. Non placet, inordinationis ad baptizandum etiam non solemniter: solemnitas enim non est à Christo, sed ab institutione Ecclesiae. Quare sicut tales peccant mortaliter, si baptizarent solemniter, aut Ecclesia non instituisset solennes Baptismi caeremonias; sic & modo peccant. Possent quidem in necessitate baptizare, quamvis non forent consecrati: quandoquidem tamen jam sint consecrati, verè faciunt illud, ad quod sunt consecrati, & gratiam acceperunt, idèque etiam sunt in tali necessitate laicis praeterendi. Hi è contra non peccarent mortaliter baptizando solemniter ex concessione Ecclesiae, etsi forent in malo statu, supposito quod alioquin non sufficeret sanctitas sacramenti.

Sequitur II. Sacerdotem veritè non peccare mortaliter audiendo in malo statu confessionem, modò habeat intentionem excitandi contritionem, illamque excitet, antequam impendat absolutionem. Sive quia confessio solum est pars integralis Sacramenti Penitentiae, cujus essentia consistat proinde in sola absolutione, ut volunt Scotista; de quo in materia de Penitentia: sive quia tunc apponitur materia ab ipso poenitente, qui cum pro tunc non debeat esse in statu gratiae, consequenter in eo esse non obligatur Sacerdos, qui istam materiam quasi admittit, ac velut passivè se habet, non administrans Sacramentum ejusve materiam; propter quod posset absolvere, etsi praeter intentionem audivisset peccata alicujus subito se accusantis & absolutionem petentis: sive quia absolutio existendi in statu gratiae solum est pro tempore, quo perficitur Sacramentum, quod fit in absolutione. Ita Henriquez, Ingo, Diana, & alii passim contra Arriaga d. 20. n. 12. Contra quem specialiter facit, quòd cum contendat malitiam mortalem minister in malo statu refundi debere in solam sanctitatem Sacramenti, consequens videatur, etià ipsum confitentem velut ministrantem partem proximam Sacramenti debere esse in statu gratiae, uti Sacerdotem audientem: quod tamen est absurdum.

Sequitur III. mortaliter peccare Sacerdotem, qui extra statum gratiae dispensat Eucharistiam, etsi ab alio consecratam. Ita communis Doctorum contra Vasquez & varios Recentiores contrarium opinantes, èò quòd talis non conficiat Sacramentum, nec concurrat proximè tamquam minister Christi ad justificationem, uti in aliis Sacramentis, sed solum per motum localem applicatio activa passivis. Nihilominus tenendum est quòd diximus: quia verè admini-

strat

strat Sacramentum, & quidem omnium dignissimum, estque ad hoc specialiter consecratus. Deinde sustinet personam Christi (cui proprium est nos pascere corpore & sanguine suo) in munere augustissimo. Idem supponit *Rituale Pauli v. tit. cit.* ubi cum de ministrantibus Sacramenta indignè dixisset, eos, in aeterna mortis reatum incurrere; infra §. Ceterum manifestè indicat se etiam agere de administratione dispensatoriâ Eucharistiæ. De qua etiam agit postmodum titulo speciali, ubi in principio dicit, majorem præ aliis in hujus Sacramenti administratione (loquitur apertè de dispensatione) exigere reverentiam, ut sanctè tractetur. De qua similiter loquitur *Nicolaus Papa v. Scisitantibus 15. q. 8.* Idem est de Diacono in necessitate Eucharistiæ ministrante: quia est eadem ratio: cum Diaconus (ut patet ex ejus officio descripto in Pontificali) ad hoc quoque sit ordinatus, ut Sacramentum Eucharistiæ ex commissione Sacerdotis ministraret. Immo *Coninck* & alii passim existimant committi tot peccata mortalia, quot sunt homines quibus etiam sine interruptione distribuitur: eò quòd singulæ distributiones sint diversæ actiones terminatæ & completæ. Tametsi *Henricus, Tannus* quos citat & sequitur *Diana 1. p. Tract. 7. resolut. 41.* existimant esse solum unum peccatum.

Secus est, de Eucharistiâ transferre, seu cum eo populum benedicente.

Sequitur IV. non esse mortale peccatum in malo statu elevare hostiam sacram à terra, transferre de loco ad locum, aut cum eodem benedicere populum: non enim est administratio Sacramenti.

Sequitur V. non peccare mortaliter Episcopum extra statum gratiæ benedicentem corporalia, consecrantem calices aut Ecclesias, aut etiam conficietè sacrum Chrisma vel benedicentem oleum pro infirmis: quia etsi ad ista munia sit consecratus, non conficit tamen tunc vel administrat verum Sacramentum nomine Christi: quamquam in duobus postremis exemplis (de quibus *Lugo d. 8. n. 156.* & nonnulli alii sentiunt oppositum) conficiat materiâ remotam Sacramenti Confirmationis, & extremæ Unctionis: quam etiam conficit pinsens panem pro Eucharistiâ. Nec simile est, quod *Lugo* allegat de consecratione Eucharistiæ: illa enim est verè consecratio Sacramenti, & quidem augustissimi, quale est Eucharistiâ etiâ antequam, seu antequam applicetur. Immo ipse *Lugo* concedit applicationem seu distributionem Eucharistiæ in malo statu non esse mortalem; adeoque debet esse mortalis saltem consecratio in malo statu facta. Quòd autem non obstat præfatas personas esse ad id munus consecratas, ex eo confirmatur, quòd etiam Acolythi & ceteri Clerici minorum Ordinum sint consecrati ad munia ordinis correspondentis, v. g. ad ferendū cereos, quos tamè non est verosimile peccare mortaliter, si extra statum gratiæ sua munia exequantur.

Herincx Sum. Theol. Pars IV.

Sequitur VI. idem ob eandem rationem dicendum esse cum Doctoribus communis de Subdiacono canente in malo statu Epistolam, aut Diacono canente Evangelium & ministrante Sacerdoti. Quàmvis oppositum, de Diacono præsertim, multi existiment; cum hic ex sacra ordinatione valde propinquè concurrat ad tremendum illud sacrificium, etiam tenendo pedem calicis, & cum Sacerdote offerendo. Nihilominus irreverentia non videtur excedere latitudinem peccati venialis: quia isti verè non ministrant Sacramentum, Idque verum est, secluso scandalo & contemptu, etiam si sæpius fieret: quia nec multiplicatio venialium, nec voluntas plura venialia committendi facit mortale, nisi objecta coalescant: quòd hic non fit: etsi Nonnulli contradicant. Quòd autem interdum puniti divinitus legantur similes ministeria sua in malo statu obeunt, non probat novum mortale in ministeriis commissum esse. Verùm Deus justè punivit tunc morte extraordinariâ peccatum præexistens, etsi fortasse supplicium meritum non intulisset, nisi adjunctâ temeritate accedendi ad altare in illo statu: quam insuper etsi solum venialem, Deus poterat supplicio mortis corporalis punire.

55.
Idem est de Subdiacono aut Diacono Sacerdoti sub missa solemnè ministrante in malo statu.

Sequitur VII. idem esse dicendum de concionante extra statum gratiæ, etsi Nonnulli aliter sentiant. Sciamen peccatum sit publicum, exinde natum est sequi grave scandalum in populo, adeoque gravis culpa in ejusmodi concionatore. Quòd etiam locum habet in aliis functiones sacras obeuntibus cum scandalo. Quo secluso, laetè sæpè in illis in malo statu exercitis, præsertim absque pio motu aut aliquâ detestatione peccatorum, veniale peccatum, grave vel leve, juxta gravitatem & sanctitatem ipsius functionis: quia res sacræ tractandæ sunt sanctè & reverenter.

56.
Item de concionante in malo statu; secluso scandalo.

Dices: *Gregorius IX. c. Questum, fin. De cohabit. Cleric.* generaliter dicit de ministris Ecclesiæ, quemlibet pro mortali peccato quoad seipsum esse suspensum. Et c. *Questum, fin. De tempor. ordin.* loquens de Sacerdotibus vel aliis Clericis, dicit monendos, ut existentes in peccato mortali abstineant, & sub interminatione divini judicii obrestandos, ut in testimonium suæ damnationis in susceptis etiam Ordinibus non ministrent. Unde sequi videtur, etiam Diaconum vel Subdiaconum in peccato mortali ministrantem peccare mortaliter.

57.
Objectio petita ex Gregorio IX. c. Questum.

Resp. non posse sine absurdo hos Canones intelligi, prout jacent, generaliter de omnibus Clericis: ne alioquin etiam Acolythi ministrando, Lectores legendo, Ostiarii ostia aperiendo vel claudendo in malo statu, dicendi sint peccare mortaliter. Itaque prior Canon rectè accipitur de Clericis Sacerdotibus, qui quidem quoad se ipsos sunt suspensi pro quolibet peccato mortali, quan-

Responsio.

quantum ad officia Missæ, vel ministerium Sacramentorum, et si non debeant in officiis evitari.

58. In posteriore Canone per alios Clericos à Sacerdotibus distinctos possent intelligi Diaconi quoad functiones sacramentales, quæ eis ex delegatione competere possunt: vel tam illi, quam alii, quoad officia & ministeria, quibus annectitur susceptio Eucharistiæ; prout ministri altaris solebant sub missa solemniter de manu sacrificantis communicare. Vel sanè, si generalius loquatur Pontifex, ad summum dicit, eos peccare, non definiens, an mortaliter, dicens tamen eis cavendum ob timorem divini iudicii, & monendos ut in testimonium suæ damnationis abstineant, ne videlicet se ipsos coram Deo condemnent, non quidem de novo mortaliter peccando, sed profitendo sanctitatem, quam non habent, & tamen eos habere decet. Prout dicimus Religiosum malè viventem à sua veste Religiosa condemnari, & prout Apostolus ad Rom. 2. dicit condemnare se ipsos, qui alios iudicant, non quod necessariò peccent alios iudicando, sed quia ipsi eadem agunt, quæ in aliis iudicant seu condemnant. Ita Coninck & alii. Non rectè tamen addit Arriaga disp. 20. num. 10 Pontificem sic loqui de publicis peccatoribus propter scandalum: nam apertè Pontifex etiam notorietatem facti secludit in canone postèrius citato, de quo tamen tractabat Arriaga supra.

QUÆSTIO VI.

An liceat Sacramenta ministrare indignis?

59. *Ministrans Sacramenta indignis peccat mortaliter per se loquendo.*

R. Esp. negativè, adèd ut minister per se loquendo peccat mortaliter ministrando illa indignè accedentibus, quando eos sine gravi incommodo potest repellere. Est doctrina certa, omniumque consensu firmata. Et colligitur ex *Matth. 7. Nolite dare sanctum canibus. 1. ad Cor. 4. Hic jam queritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniat. Ratio est: quia minister ex natura rei obligatur Sacramenta tractare reverenter, & ministrare fideliter, cui utriusque notabiliter contravenit, qui ea immundis & indignis confert. Accedit universale præceptum charitatis, quo prohibemur alterius peccato cooperari; quod facit minister conferendo Sacramentum indignè suscipienti. Unde præter peccatum speciale contra reverentiam iure divino naturali debitam Sacramento, videtur committere peccatum mortale contra charitatem proximi, sive peccatum generale scandali; ut colligitur ex doctrina tradita de Scandalo parte 2. *Tract. 2. disp. 7. q. 9. §. 2.**

Advertendum autem equalitatem notitiæ de dignitate seu dispositione suscipientis relinqui serè iudicio prudentis ministri: attento quòd non requiratur æquè exacta in omnibus Sacramentis notitia: in absolute sacramentali requiritur exactior dispositionis notitia, cum ibi Sacerdos sit iudex. Similiter in Sacramento Ordinis: quod non dirigitur ad bonum privatum sed commune. In Baptismo etiam adultorum de fide ceterisque dispositionibus est inquirendum. In aliis autem præsumitur quis bonus, nisi constet contrarium.

Hinc est certa doctrina, illicitè præberi Sacramentum peccatori publico, sive petat publicè, sive privatim: & sive sit publicus per sententiam iudicis, sive notorietate facti. Nam publicus peccator re & publicè famà est canis; de quo proinde intelligitur illud *Matth. 7. Nolite dare sanctum canibus.* Idemque tradunt Patres in specie loquentes de Eucharistia; ut *Chrysostomus Hom. 83. in Matth. Cyprianus, Augustinus & alii; & Rituale Romanum Tit. de Sacramento Eucharistiæ,* ubi dicitur: *Arcenti autem sunt publicè indigni; quales sunt excommunicati, interdicti, manifesteque infames; ut meretrices, concubinarij, seneratores, magi, sortilegi, blasphemij, & alij eius generis publici peccatores: nisi de eorum poenitentia & emendatione constet, & publico scandalo prius satisfecerint.*

Unde patet publicæ meretrici, quam non constat deseruisse statum meretricium, serè de cuius conversione publicè non constat, non posse Eucharistiam in publicum ministrari, quantumvis in foro sacramentali foret absoluta: tum quia talis ad huiusmodi administrationem non habet jus, tum quia si foret scandalosum. Excipe articulum mortis, in quo, si privatim fieri non potuit administratio, necessitas extrema videtur prævalere scandalo, præsertim mox auferribili publicatione resipiscentiæ. Quando verò Sacramentum privatim petitur, sufficit præsentibus habere notitiam emendationis; immo interdum potest sufficere confessio cum absolutione: quia hæc ratio potest tolli scandalum. Quod neque subsequetur postea ex divulgatione, si scilicet divulgatur emendatio. Quòd si denique ex sola poenitentis confessione Sacerdos noverit peccatum esse publicum, constat ex obligatione sigilli sacramentalis peccatorem etiam publicè petentem non posse repelli.

Si autem quæretur, quàm multis peccatum debeat esse notum, ut confectur notorium evidentiæ facti? Resp. non posse id certè regulà definiri, sed prudenti iudicio determinandam esse delicti publici notorietatem, attentis circumstantiis loci & personarum. Quare illud omnino dicendum vide-